

2. Корнеєв В. Еволюція і перспективи фінансового ринку України // Економіка України, 2007. – № 9. – С. 21 – 29.
3. Алексеєнко Л. Теорія і практика фінансів, грошового обігу і кредиту: реалії та перспективи // Економіка України, 2004. – № 7. – С. 93 – 95.
4. Рибак С., Лазебник Л. Фінансові аспекти економічного зростання в Україні // Економіка України, 2007. – № 3. – С. 22 – 32.
5. Гальчинський А. Стабільність гривні та проблема її забезпечення // Економіка України, 2004. – № 2. – С. 4 – 11.
6. Кузнєцова А., Другов О., Рисін В. Оцінка впливу іноземного капіталу на функціонування банківської системи // Вісник НБУ, 2007. – № 1. – С. 24 – 27.
7. Указ Президента України „Про реформу грошової системи України” від 07.11.1992 р.
8. Указ Президента України „Про грошову реформу в Україні” № 762/96 від 25.08.1996 р.
9. Петрик О. Історія монетарного розвитку в Україні // Вісник НБУ, 2007. – № 1. – С. 2 – 16.
10. Гребеник Н. Основні віхи у формуванні та проведенні грошово-кредитної (монетарної) політики в Україні // Вісник НБУ, 2007. – № 5. – С. 12 – 22.
11. 42. Статистичний щорічник України за 2005 рік, К.: Консультант, 2006. – 576 с.
12. Зимовець В. Тенденції і наслідки експансії західного фінансового капіталу у Східній Європі // Економіка України, 2006. – № 2. С. 74 – 83.
13. Кириченко В. Досвід реалізації програм економічної та валютно-фінансової стабілізації в Латинській Америці: Висновки для України // Економіка України, 2001. – № 8. – С. 66 – 70.
14. Основні показники діяльності банків України // Вісник НБУ, 2007. – № 6. – С. 70.
15. Міжнародний круглий стіл на тему „Еволюція і перспективи розвитку банківських систем Польщі та України” // Вісник НБУ, 2007. – № 5. – С. 8 – 11.

Горбан А.П.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність проблеми. Вданий час однією із глобальних причин кризової ситуації багатьох українських підприємств є неправильне або недостатньо ефективне управління фінансовими ресурсами. Оскільки фінансові ресурси є найважливішим чинником економічного зростання та розвитку підприємств. Управління фінансовими ресурсами підприємства розглядається як один із головних чинників підвищення ефективності будь – якої виробничо-господарської діяльності. Від цього залежить функціонування та розвиток підприємства, а також його конкурентноспроможність на ринку.

Аналіз досліджень та публікацій. Над питанням щодо управління фінансовими ресурсами, стадіями та системами їх використання працювали зарубіжні та вітчизняні економісти І.А. Бланк, Ван Хорн, Н.Н. Треньов, Т.В. Безбородова, Ю.О.Вінц, А.А. Горбань. Аналіз та узагальнення публікацій з означеної проблематики дають підстави зробити висновок, що дотеперішні науково – методичні підходи до питань управління фінансовими ресурсами підприємств та оцінювання їх сформованості в умовах трансформації належним чином не розроблені як в науковому, так і в організаційно – практичному напрямі, про це свідчить відсутність обґрунтування єдиної послідовності етапів процесу управління фінансовими ресурсами, методів його здійснення. Також аналіз досліджуваних літературних джерел свідчить про відсутність наукових розробок у сфері оцінки якості формування і реалізації систем управління фінансовими ресурсами. Більшість економістів для визначення якості результатів систем управління використовують показники ефективності.

Мета статті: визначення основних напрямів управління фінансовими ресурсами на підприємстві та основні стратегії їх залучення.

Виклад основного матеріалу. Перехід української економіки до ринкової ставить перед підприємствами низку проблем. Основною серед яких є проблема забезпечення підприємства фінансовими ресурсами. Оскільки при плановій економіці підприємствам в разі збитку могла надатися допомога від держави з її системою перерозподілу фінансових ресурсів, то тепер постановку питання фінансування нестачі коштів підприємство вирішує самостійно. На сучасному етапі в Україні відбуваються економічні зміни, а також змінюється механізм управління підприємством. Економічні зміни, а також реформи спричинили певні зміни також у сфері фінансових відносин.

Фінансові ресурси утворюються за допомогою різноманітних джерел. Основними з яких є формування фінансових ресурсів під час створення підприємства, а саме коли формується статутний капітал. Проте розрізняють також внутрішні та зовнішні джерела. Основну роль у складі зовнішніх джерел займає емісія цінних паперів, яка дає змогу збільшити акціонерний капітал фірми. Також додатковим джерелом для фірми, певною мірою, можуть бути бюджетні асигнування на безповоротній основі. Досить важливу роль у формуванні фінансових ресурсів відіграють пайові та інші вклади трудового колективу [1].

При створенні фінансових ресурсів найчастіше використовують такі типи стратегій :

1. Використання власних коштів для розширення своєї ринкової бази.
2. Об'єднання фінансових ресурсів фірм для реалізації певних проектів на ринках.
3. Залучення всіх можливих джерел фінансування для формування та реалізації інноваційних програм підприємств.
4. Залучення донорських коштів великих фірм.

5. Перехресне фінансування [2].

Під фінансовими ресурсами підприємства найчастіше розуміють грошові доходи і нагромадження, які формуються на підприємстві під час його громадської діяльності за рахунок власних, позикових і залучених джерел фінансування та використовуються для формування грошових резервів підприємства, стимулювання працівників підприємства, формування активів підприємства.

Успішну діяльність підприємства часто пов'язують з ефективним управлінням фінансовими ресурсами. Дане управління може бути спрямоване на досягнення таких цілей : 1) створення кокументноспроможної бази підприємства; 2) лідерство серед конкурентних фірм; 3) уникнення банкрутства; 4) зростання обсягів виробництва та реалізації; 5) збільшення прибутку; 6) збільшення ринкової вартості фірми [4] . Вибір підприємством тієї чи іншої цілі залежить від галузі в якій працює, від становища на ринку.

Фінансові ресурси значною мірою характеризують фінансовий потенціал, а саме можливості підприємства у здійсненні витрат з метою отримання доходу. Фінансові ресурси в комплексі з трудовими та матеріальними становлять важливий склад ресурсної забезпеченості підприємств.

Не всі фінансові ресурси підприємства відображаються у бухгалтерському балансі : в ньому показується тільки нерозподілена частина прибутку, тоді як реальним ресурсом є загальна величина чистого прибутку. Саме тому суму дивідендів виплати потрібно відображати як вкладення фінансових ресурсів.

Практичне використання методики визначення приросту фінансових ресурсів підприємства пов'язано з оцінкою результативності управління фінансовими ресурсами у поточному році.

Система управління фінансовими ресурсами складається з таких основних етапів : 1) визначення проблеми; 2) звернення до досвіду менеджерів з приводу управління фінансовими ресурсами; 3) визначення альтернативних рішень; 4) прийняття управлінського рішення; 5) його реалізація; 6) оцінка результатів реалізації рішень [3].

Управління фінансовими ресурсами є циклічним процесом і тому потребує постійного вдосконалення для покращення результатів.

На першому етапі системи управління фінансовими ресурсами менеджерами підприємства визначаються проблеми та нереалізовані можливості, які здійснюються на основі оцінки попередніх рішень.

На другому етапі менеджери аналізують виникнення подібних проблем та використовують здобутий досвід в теперішніх можливостях.

На третьому етапі головним є дослідження та розгляд різних можливих варіантів, вибір одного який забезпечить максимальний ефект.

Четвертий та п'ятий етапи щільно між собою взаємодіють. На 4-у етапі менеджер повинен проаналізувати можливі наслідки альтернативних рішень, варіантів та обрати такий, який найбільше відповідає цілям підприємства.

На п'ятому етапі здійснюється реалізація прийнятих рішень. Найкращим механізмом якого є ретельне планування дій, навчання персоналу.

На шостому етапі здійснюється оцінка результатів реалізації рішення. Цей процес передбачає опитування працівників, процес перевірок, контроль за виконанням поставлених завдань, оцінка задоволення співробітників, покупців, постачальників. Оцінка результатів реалізації рішення є безперервним процесом.

Основним напрямком управління фінансовими ресурсами підприємства є оптимізація використання ресурсів підприємства. Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів базується на застосуванні системно – аналітичного підходу до управління фінансами. В основі цього підходу лежить доцільність управлінського рішення, яке визначається ситуацією, яка формується під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

Висновки. Отже, від ефективної організації та правильного управління фінансовими ресурсами підприємства залежить як його фінансово – економічний стан, так і стан на ринку в сучасних конкурентних умовах.

Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств варто розглядати як фактор підвищення будь – якої виробничо-господарської діяльності.

Система управління фінансовими ресурсами являє собою сукупність форм і методів на основі яких здійснюється управління грошовим оборотом та фінансовими ресурсами. Дана система буде вважатися ефективною лише тоді, коли вона дає змогу не лише раціонально використовувати наявні ресурси, а й забезпечити системний пошук можливостей подальшого розвитку підприємства.

При управлінні фінансовими ресурсами підприємства необхідним є застосування системного підходу, що підпорядкований загальній меті розвитку підприємства та визначає доцільність управлінського рішення залежно від ситуації, яка виникає під впливом внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства.

Джерела та література

1. Балашов О.В. Фінансові важелі управління фірмою // Фінанси України. – 1996.
2. Безбородова Т.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства // Держава та регіони. – 2006.
3. Вінц Ю.О. Удосконалення управління фінансовими ресурсами підприємства // Держава та регіони. – 2007.
4. Опачинський Д. Методи визначення приросту фінансових ресурсів підприємства, напрямів та ефективності їх використання // Економіст. – 2006.